

การพัฒนาระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์

Development of Counting and Analysis Lemons System with Computer Vision Technology

เอกรัตน์ สุขสุคนธ์

Aekkarat Suksukont

สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และนวัตกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเซาท์อีสต์ Bangkok

Program in Computer Technology and Innovation, Faculty of Science and Technology,

Southeast Bangkok University

Received: January 11, 2023; Revised: June 14, 2023; Accepted: June 24, 2023; Published: June 30, 2023

ABSTRACT – This article presents development of counting and analysis lemons system with computer vision technology for test the performance of analysis system for color and counting of lemons to facilitate farmers. Firstly, designing the system and training the system with images of soft lemons and mature lemons 574 images, which image processing techniques were applied to this process. Then test the performance of the pressing system with 400 lemons. Divided into 200 soft lemons and 200 mature lemons. From the experiment counting of soft lemons system analysis accuracy 92% there is an error of 8% and counting of mature lemons system analysis accuracy 98% there is an error of 2% respectively.

KEYWORDS: Image processing, Comparison, Fruit, Color model, Computer vision

บทคัดย่อ -- บทความนี้นำเสนอการพัฒนาระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์เพื่อนำไปใช้ทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของระบบวิเคราะห์สีและนับผลของมะนาวเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกร เริ่มจากการออกแบบระบบและเทรนระบบด้วยภาพของผลมะนาวอ่อนและผลมะนาวแก่ จำนวน 574 ภาพ ซึ่งเทคนิคการประมวลผลภาพถูกนำมาใช้กระบวนการนี้ จากนั้นทดสอบประสิทธิภาพของระบบด้วยการนำผลมะนาว จำนวน 400 ลูก โดยแบ่งเป็นผลมะนาวอ่อน จำนวน 200 ลูก และผลมะนาวแก่ จำนวน 200 ลูก จากการทดลอง พบว่า ระบบสามารถวิเคราะห์และนับผลมะนาวอ่อนมีความแม่นยำ 92 เปอร์เซ็นต์ มีความผิดพลาด 8 เปอร์เซ็นต์ และสามารถวิเคราะห์และนับผลมะนาวแก่มีความแม่นยำ 98 เปอร์เซ็นต์มีความผิดพลาด 2 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประมวลผลภาพ, การเปรียบเทียบ, ผลไม้, แบบจำลองสี, คอมพิวเตอร์วิทัศน์

ผลและมะนาวแก่ ทฤษฎีนี้จะทำให้ทราบค่าของสีผลมะนาวอ่อนและผลมะนาวแก่และช่วยในการวิเคราะห์ค่าสีร่วมกับการใช้ภาษา Java และนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์มาประยุกต์ใช้งานร่วมกันในการสร้างโปรแกรมวิเคราะห์และนับจำนวนผลของมะนาวอีกด้วย

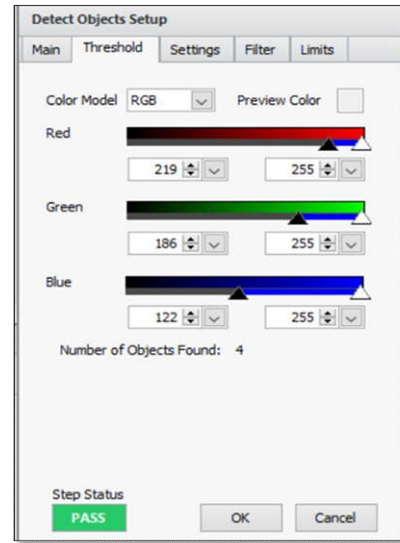
2. ทฤษฎี

2.1 การประมวลผลภาพ (Image Processing)

การประมวลผลภาพ คือ กระบวนการจัดการและวิเคราะห์รูปภาพให้เป็นข้อมูลในแบบดิจิทัล โดยใช้ระบบของคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เรากำลังต้องการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ (ขนาด รูปร่าง สี) หลังจากนั้นเราสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ และสร้างเป็นระบบต่าง ๆ เช่น ระบบดูแลการจราจรบนท้องถนน ระบบตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในกระบวนการผลิต ระบบเก็บข้อมูลรถที่เข้าและออกอาคาร ระบบตรวจจับใบหน้า เป็นต้น การประมวลผลภาพเกิดจากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งกับภาพต้นฉบับ (Input Image) เพื่อให้ได้ภาพผลลัพธ์ (Output Image) มีลักษณะของภาพเป็นไปตามที่ต้องการ ซึ่งการกระทำกับภาพที่ใช้ในการประมวลผลภาพดิจิทัลมีอยู่มากมายหลายแบบ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะและการแยกแยะประเภทของการกระทำกับภาพ จะช่วยให้เราสามารถคาดคะเนภาพผลลัพธ์ที่จะได้จากการกระทำแต่ละแบบ หรือประมาณความซับซ้อนของการกระทำกับภาพที่จะนำไปใช้ได้การกระทำกับภาพในการประมวลผลภาพดิจิทัล สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ การประมวลผลภาพแบบจุด (Point Image Processing) และการประมวลผลภาพแบบบริเวณ (Local Image Processing)

2.2 แบบจำลองสี (Color Model)

แบบจำลองสี เป็นสิ่งที่ใช้อ้างอิงถึงระดับสีต่างๆ สำหรับคอมพิวเตอร์แล้วเราจะไม่ใช่แบบจำลองที่เป็น Analytical Model เหมือนกับระบบที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้วิธีการวัดระดับที่อยู่ในรูปของพลังงานช่วงของสเปกตรัม (Spectrum) จากการทดลองที่เป็นการศึกษาแบบ Psychophysical ที่มี การรับรู้ของมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องแบบจำลองสีมีหลายแบบด้วยกัน เช่น แบบจำลองสี RGB แบบจำลองสี HSV และแบบจำลองสี YCbCr เป็นต้น รูปที่ 1 เป็นการกำหนดค่าสี RGB เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผล

รูปที่ 1. ตัวอย่างแบบจำลองสี RGB

2.3 คอมพิวเตอร์วิทัศน์ (Computer Vision)

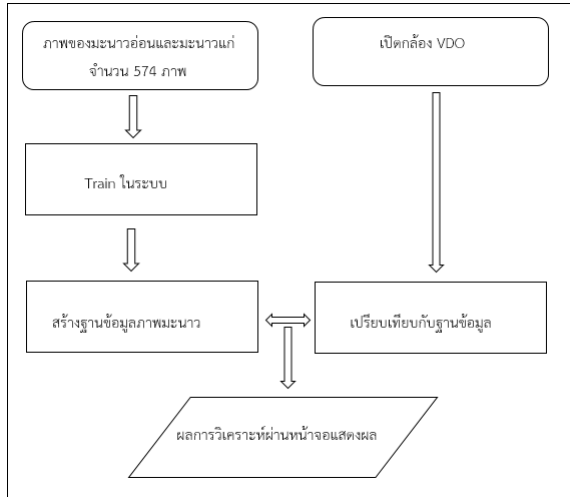
คอมพิวเตอร์วิทัศน์ได้รวมเอากล้องวิดีโอ, การประมวลผลที่ Edge หรือคลาวด์, ซอฟต์แวร์ และปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้ระบบสามารถตรวจจับและระบุวัตถุได้ เทคโนโลยีมากมายที่ช่วยให้ AI รวมถึง CPU สำหรับการประมวลผลทั่วไป และคอมพิวเตอร์วิทัศน์และหน่วยประมวลผลวิสัยทัศน์ (VPU) ในการส่งมอบการเร่งความเร็วระบบคอมพิวเตอร์วิทัศน์มีประโยชน์ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย สามารถจดจำวัตถุและผู้คนได้อย่างรวดเร็ววิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและอื่น ๆ อีกมากมาย คอมพิวเตอร์วิทัศน์ใช้การเรียนรู้เชิงลึกเพื่อสร้างเครือข่ายประสาทที่นำทางระบบในการประมวลผลและการวิเคราะห์ภาพ เทคนิคโครงข่ายประสาทแบบคอนโวลูชัน (CNN) และมีชุดเครื่องมือ Open VINO ที่ช่วยให้มีการอนุมานการเรียนรู้เชิงลึกสำหรับการจัดประเภทรูปภาพและการตรวจจับวัตถุ เมื่อได้รับการฝึกอบรมอย่างเต็มรูปแบบ โมเดลคอมพิวเตอร์วิทัศน์จะสามารถทำการรับรู้วัตถุ ตรวจจับและจดจำบุคคล หรือแม้กระทั่งติดตามการเคลื่อนไหว

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 การออกแบบ

การพัฒนากระบวนการวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์ได้นำทฤษฎีการประมวลผลภาพหรือ Computer Vision เข้ามาใช้งานในระบบ ซึ่งการแทนภาพ

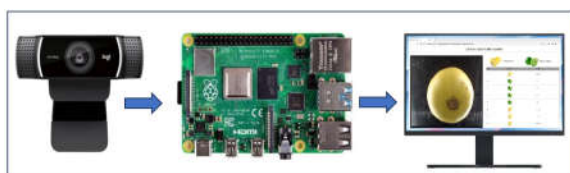
ของมะนาวอ่อนและมะนาวแก่ ในงานวิจัยนี้จะใช้ภาพของมะนาวเป็น ซึ่งในประเทศไทยนิยมปลูกมะนาวสายพันธุ์นี้กันอย่างแพร่หลาย โดยมีกรอบแนวคิด ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2. แผนภาพกรอบแนวคิดของระบบ

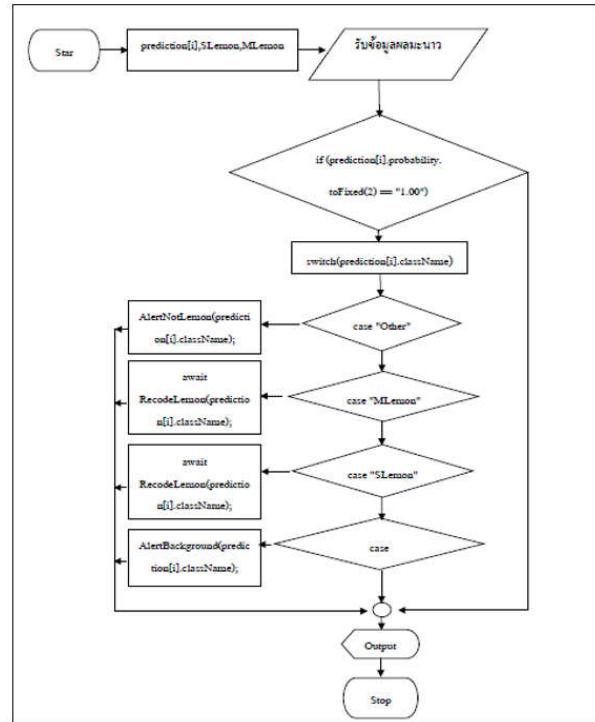
3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) การทำงานของระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์ ต้องทำการกำหนดลักษณะการทำงานของระบบควบคุมการทำงานของอุปกรณ์อินพุต และเอาต์พุต กำหนดโครงสร้างของระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์ โดยทำการเชื่อมต่อกล้องวิดีโอ (Web Camera) เข้ากับคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก (Raspberry Pi 4) จากนั้นเชื่อมต่อกับจอแสดงผล (Monitor) ดังรูปที่ 3

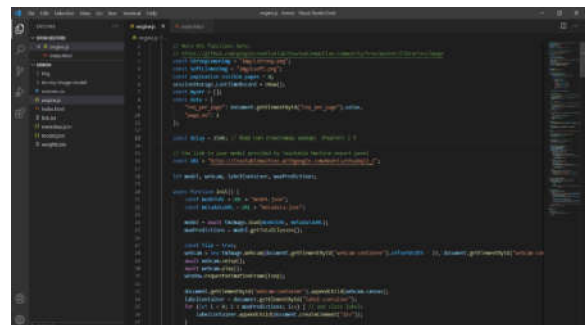
รูปที่ 3. การต่อระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาว

การกำหนดสถานะของผลลัพธ์แบ่งออกเป็น 4 กรณี คือ กรณีผลมะนาวอ่อน กรณีผลมะนาวแก่ กรณีจับภาพพื้นหลัง และกรณีวัตถุอื่น โดยที่หากการรับภาพจากกล้องวิดีโอและเข้าสู่กระบวนการประมวลผล ค่าใดที่มีผลลัพธ์ใกล้เคียงกับภาพที่ทำการเทรนจะแสดงค่าเป็น 1 ซึ่งคือผลลัพธ์ที่แสดงว่าเป็นผลของมะนาวอ่อนหรือผลของมะนาวแก่ ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4. การทำงานของระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาว

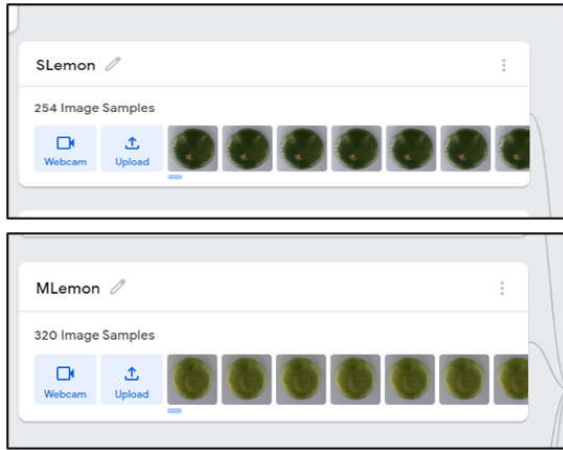
2) การออกแบบซอฟต์แวร์ โดยใช้ Visual Studio Code (VS Code) ในการเขียนภาษา Node.js หรือ JavaScript เพื่อสร้างระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์ ดังรูปที่ 5 โดยจะทำการวิเคราะห์จากสีและรูปทรงข้อมูลที่น่าวิเคราะห์จะถูกเก็บอยู่ในคลาส (Class) ที่ได้สร้างไว้ใน Teachable Machine จากนั้นจะทำการเก็บข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ไว้ในตารางเก็บค่า เพื่อทำการสรุปผลว่ามีผลมะนาวอ่อนและผลมะนาวแก่ทั้งหมดกี่ผลแล้วจึงแสดงผลออกทางหน้าต่างของโปรแกรม

รูปที่ 5. หน้าต่างของการเขียนโปรแกรม

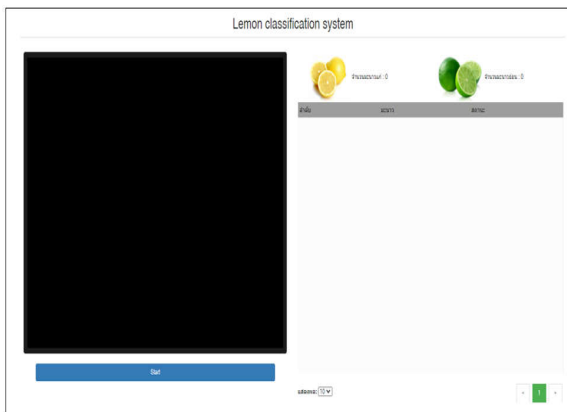
3) หลังจากนั้นนำภาพผลมะนาวอ่อนและผลมะนาวแก่ในระดับสีที่แตกต่างกัน จำนวน 574 ภาพ นำมาทำการเทรนใน

ระบบ เพื่อสร้างเป็นฐานข้อมูลของผลมะนาวในลักษณะการวางผลของมะนาวที่แตกต่างกัน โดยมีระยะการถ่ายภาพห่างจากกล้อง 30 เซนติเมตร ดังรูปที่ 6

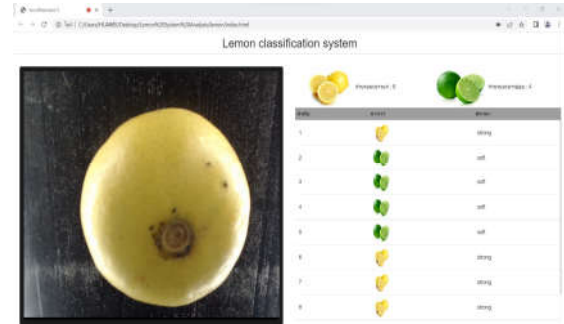

รูปที่ 6. กระบวนการเทรนภาพผลมะนาวอ่อนและผลมะนาวแก่

4) การทดสอบประสิทธิภาพของระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์จะนำมาใช้งานร่วมกับกล้องวิดีโอ ซึ่งสามารถใช้งานแบบเวลาจริง (Real Time) โดยนำผลมะนาวจำนวนทั้งหมด 400 ลูก มาทดสอบผ่านกล้องวิดีโอ จากนั้นระบบจะทำการวิเคราะห์และนับผลมะนาวแสดงผลผ่านหน้าต่างของโปรแกรม ดังรูปที่ 7 ถึงรูปที่ 9

รูปที่ 7. หน้าต่างของโปรแกรมวิเคราะห์และนับผลมะนาว

รูปที่ 8. หน้าต่างแสดงผลการวิเคราะห์ผลมะนาว

รูปที่ 9. หน้าต่างแสดงผลการนับผลมะนาว

4. ผลการศึกษ

จากการทดลอง เมื่อทดสอบประสิทธิภาพของระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์ เมื่อนำผลมะนาวอ่อนและผลมะนาวแก่ รับประทานผลมะนาวผ่านกล้องวิดีโอและนำไปวิเคราะห์ผลผ่านคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก ซึ่งผลการวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวอ่อน ดังตารางที่ 1 และผลการวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวแก่ ดังตารางที่ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวอ่อน

ครั้งที่	จำนวน มะนาว อ่อน	จำนวนที่ วิเคราะห์ ได้	จำนวนที่ วิเคราะห์ ไม่ได้	ความ แม่นยำ (เปอร์เซ็นต์)
1	40	38	2	95.00
2	80	74	6	92.50
3	120	110	10	91.66
4	160	148	12	92.50
5	200	184	16	92.00

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวแก่

ครั้งที่	จำนวน มะนาวแก่	จำนวนที่ วิเคราะห์ ได้	จำนวนที่ วิเคราะห์ ไม่ได้	ความ แม่นยำ (เปอร์เซ็นต์)
1	40	40	0	100.00
2	80	80	0	100.00
3	120	118	2	98.33
4	160	158	2	98.75
5	200	196	4	98.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวอ่อน พบว่า ระบบสามารถนับจำนวนของผลมะนาวอ่อน โดยรวมเมื่อนำจำนวนของผลมะนาวจำนวน 200 ลูก มาวิเคราะห์ในระบบ ผลปรากฏว่าระบบสามารถวิเคราะห์ผลมะนาวอ่อนได้ 184 ลูก และไม่สามารถวิเคราะห์ผลมะนาวอ่อนได้ จำนวน 16 ลูก คิดเป็นความแม่นยำของระบบอยู่ที่ 92 เปอร์เซ็นต์ จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวแก่ พบว่า ระบบสามารถนับจำนวนของผลมะนาวแก่ โดยรวมเมื่อนำจำนวนของผลมะนาวจำนวน 200 ลูก มาวิเคราะห์ในระบบ ผลปรากฏว่าระบบสามารถวิเคราะห์ผลมะนาวแก่ได้ 196 ลูก และไม่สามารถวิเคราะห์ผลมะนาวแก่ได้ จำนวน 4 ลูก คิดเป็นความแม่นยำของระบบอยู่ที่ 98 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้การนับและวิเคราะห์ผลมะนาวที่ผิดพลาดเกิดจากแสงที่ตกกระทบลงบนผลของลูกมะนาวที่เกิดการซ้อนทับกัน มุมของผลมะนาวที่กล้องจับภาพได้มีความมืดเกินไป รวมทั้งการเคลื่อนที่ผ่านของผลมะนาวบนสายพานลำเลียงที่เร็วเกินไป ทำให้กล้องวิดีโอจับภาพของผลมะนาวที่ส่งภาพมายังระบบประมวลผลไม่ทันจึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการวิเคราะห์และประมวลผล

การนำเสนอประสิทธิภาพของระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์ ได้สร้างแบบสอบถามโดยใช้หลักการของลิเคิร์ต สเกล จากการทำแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมประเมิน คือ กลุ่มของประชากรที่เป็นเกษตรกรและผู้ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 10 ท่าน ผลของแบบประเมิน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้ระบบ

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ	X	S.D.	แปลผล
1. ประสิทธิภาพของระบบ	4.70	0.54	พึงพอใจมากที่สุด
2. ความสะดวกของผู้ใช้งาน	4.30	0.30	พึงพอใจมาก
3. ความแม่นยำในการวิเคราะห์ผล	4.80	0.82	พึงพอใจมากที่สุด
4. การนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.40	0.46	พึงพอใจมาก
5. ความเสถียรของซอฟต์แวร์	4.70	0.54	พึงพอใจมากที่สุด

5. สรุป

การพัฒนา ระบบวิเคราะห์และนับจำนวนผลมะนาวด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์วิทัศน์ โดยที่ระบบสามารถวิเคราะห์และนับผลมะนาวอ่อนจากจำนวน 200 ลูก มีความแม่นยำถึง 92 เปอร์เซ็นต์ และสามารถวิเคราะห์และนับผลมะนาวแก่จากจำนวน 200 ลูก มีความแม่นยำถึง 98 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้การนับและวิเคราะห์ผลมะนาวที่ผิดพลาดเกิดจากแสงที่ตกกระทบลงบนผลมะนาวที่เกิดการซ้อนทับกัน ลักษณะการเรียงกันของผลมะนาวที่กล้องจับภาพได้มีความมืดเกินไป รวมทั้งการเคลื่อนที่ผ่านกล้องของผลมะนาวบนสายพานลำเลียงที่เร็วเกินไป ทำให้กล้องวิดีโอจับภาพของผลมะนาวที่ส่งภาพมายังระบบที่รวดเร็วทำให้ระบบประมวลผลไม่สามารถวิเคราะห์ได้ จึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการวิเคราะห์และประมวลผล ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจในด้านต่างๆ อยู่ในระดับที่พึงใจมากถึงระดับที่พึงใจมากที่สุด ตามลำดับ

ในการพัฒนาระบบในขั้นต่อไป ควรแก้ไขปรับปรุงในส่วน of อัลกอริทึมที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล โดยอาจใช้โมเดลสีในแบบต่าง ๆ หรือสร้างอัลกอริทึมการประมวลผลขั้นสูง เข้ามาช่วยในการประมวลผลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ รวมทั้งการนำระบบสายพานลำเลียงเข้ามาช่วยในการคัดแยกชนิดของมะนาวอ่อนและมะนาวแก่ออกจากกันก็จะทำให้ระบบคัดแยกผลมะนาวมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้งานได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Tanut Bh. and Kamsuwan N., A Prototype Development of Marigold Classification by Image Processing, Journal Science and Technology Nakhon Sawan Rajabhat University. 2019; 11(13): 79-92.
- [2] Kajornlap W. and Janpho J., Lemon Size Sorting Machine, Thesis in Production Techniques. 2015.
- [3] Suksukont A., Santingamwong Ch., Khamkhaek W., Pansuwan S., Fruits Ripening Analysis System using Image Processing Technology, Journal of Information Science and Technology. 2022; 12(1): 61-66.
- [4] Priwthaisong K., Automatic Color Sorting Machine on Conveyor Systems Controlled by Arduino, Association of Privatr Higher Education Institutions of Thailand. 5(1); 2016: 15-21.
- [5] Pangerd S., Jeeranantasin N., Julakasemsak P., Cobal R., Duangmeun W., Automatic Mango Weight and Color Sorting Machine Equipped with Microcontrolle, Research Journal of Rajamangala University of Technology Krungthep. 2022; 16(2): 99-105.
- [6] Jing L., Junzheng W. and Jiali M., Color moving object Detection Method Based on Automatic Color Clustering, Proceedings of the 33rd Chinese Control Conference. July 28-30, 2014: 7232-7235.
- [7] Gokul P.R., Raj S. and Suriyamoorthi P., Estimation of Volume and Maturity of Sweet Lime Fruit using Image Processing Algorithm, International Conference on Communications and Signal Processing (ICCSP). April 2-4, 2015: 1227-1229.
- [8] Pandey C., Sethy P.K., Biswas P., Behera S.K. and Khan M.R., Quality Evaluation of Pomegranate Fruit using Image Processing Techniques, International Conference on Communication and Signal Processing (ICCSP). July 28-30, 2020: 38-40.
- [9] Sotirov S.I., Zhelyazkov S.P., Marudova M.G., Zsivanovits G. and Tokamkov D.M., Embedded System for Fruit Image Processing, International Scientific Conference Electronics. September 16-18, 2020: 1-3.